

**Коновальчук Б. Б.**

студент магістратури

"Управління навчальним закладом"

(Житомирський державний університет

імені Івана Франка, м. Житомир)

*e-mail:* bogdan-konovalchuk@mail.ru

**Формування управлінської компетентності у майбутніх  
викладачів фізичної культури в умовах магістратури**

*У статті виокремлено особливості формування управлінської компетентності у майбутніх викладачів фізичної культури. На основі аналізу наукових джерел розкриваються рівні управлінської компетентності викладачів фізичної культури в умовах магістратури. Проаналізовано критерії управлінської діяльності майбутніх викладачів фізичної культури.*

**Актуальність теми.** Складність сучасних соціальних процесів, загальна нестабільність нашого суспільства гостро позначаються як на духовному, так і фізичному розвитку підростаючого покоління. Це піднімає проблему професійно-педагогічної підготовки викладача, відповідно викладача фізичної культури, на новий рівень. У системі сучасної вузівської освіти ця підготовка розглядається в єдності науково-теоретичної і практичної сторін. Майбутньому викладачу фізичної культури необхідно знати структуру і специфіку професійно-педагогічної діяльності і активно застосовувати знання на практиці. Назріла необхідність підготовки не просто педагогічних кадрів, що володіють знаннями, уміннями і навичками в галузі фізичної культури і спорту, а, в першу чергу, активної, творчої особистості, яка вміє гнучко реагувати на зміни, що забезпечує грамотний і ефективний процес педагогічного спілкування за допомогою необхідних комунікативних умінь та навичок в професійно-педагогічній діяльності [3]. Період підготовки майбутнього викладача фізичної культури, з одного боку, характеризується вираженою лабільністю емоційного поведінки, з іншого, прагненням до самостійності і самоствердження, насамперед, засобами спілкування. Тому, за відсутності цілеспрямованого формування комунікативних умінь та навичок, цей процес приймає стихійний характер.

**Мета дослідження** полягає в формуванні управлінської компетентності у майбутніх викладачів фізичної культури в умовах магістратури.

**Виклад основного матеріалу.** В Україні відбулися нові демократичні зміни які зробили новий етап розвитку науки та зокрема

розвитку фізичної культури. Н. І. Приходько та А. І. Касьяненко в 90-х роках формують поняття "компетентність" та дають змістовне визначення даному поняттю згідно до вимог працюючих в навчальних закладах. Компетентність – це дієздатність людини ухвалювати аргументовані рішення і нести відповідальність за їхню реалізацію в різних сферах діяльності людини [2]. Професійне ставлення до діяльності – це вміння застосувати необхідних знань, умінь і навичок у практичній роботі. Професійна компетентність завбачує: усвідомлення особистістю своїх прагнень до діяльності – потреб та інтересів; бажань і ціннісних орієнтацій; мотивів діяльності, уяви про свою соціальну роль; самооцінку особистих якостей і властивостей як майбутнього фахівця – професійних знань, умінь і навичок, професійно-важливих якостей; регулювання свого професійного становлення [1]. Дослідження й узагальнення професійної компетентності кадрів з фізичного виховання були зроблені Н. Ф. Денисенко, А. В. Сущенко, Б. М. Шиян.

Н. Ф. Денисенко пропонує загально педагогічний компонент, який містить:

- знання про нормативні документи у галузі фізичної культури; програмні вимоги до фізичного виховання дітей; визначення понять: фізична культура, фізичне виховання, фізичний розвиток, фізична готовність до життя, рухова підготовленість, фізкультурна освіта, фізична досконалість; закономірності анатомо-фізіологічного, нервово-психічного розвитку дітей;

- знання про теоретичні основи фізичного, психічного і духовного здоров'я людини; різних технологій фізичного, психічного і духовного оздоровлення; особистих потреб, інтересів, мотивів і схильностей людини й особливо дітей до оздоровлення і само оздоровлення;

- уміння виконувати різні види гімнастичних вправ; володіти тілом, фізичними якостями; займатися фізкультурою і спортом у повсякденному житті, збалансовано харчуватися, загартовуватися; використовувати сучасні оздоровчі технології; психічної й емоційної саморегуляції (бути радісним, добрим, чуйним, спокійним, уважним); формувати в собі чисті думки, позитивне ставлення до дітей, до ближнього, до природи, до життя [4].

Виокремлює три рівні професійної компетенції працівників фізичної культури Н. Ф. Денисенко:

- високий рівень відповідає педагогічній майстерності фахівця-новатора, який відзначається наявністю професійно-управлінського, науково-педагогічного, науково-методичного, соціального, фізкультурно-оздоровчого компонентів; чітка спрямованість на побудову системи фізичного виховання дітей та

підлітків, на структурно-професійне керівництво і досягнення високого рівня фізичного розвитку, рухової підготовленості і міцного здоров'я тих хто займається; оволодіння технологією управління дидактичною, виховною і соціально-педагогічною підсистемами; усвідомлення позитивного ставлення до цінностей педагогічної професії, уміння педагогів використовувати стратегію освіти системи фізичного виховання як способу формування особистості; уміння визначати мету, завдання і структуру різних форм роботи з фізичного виховання відповідно до рухових потреб, їхніх рухових інтересів, анатомо-фізіологічних можливостей; уміння володіти аналітичною діяльністю і самоаналізом; свідоме ставлення до здорового способу життя;

– достатній рівень професійно-управлінської компетенції працівників фізичної культури відповідає їхній педагогічній майстерності щодо стабільного функціонування. Отже професійно-управлінський компонент дидактичний, соціально-комунікативний й фізкультурно-оздоровчий є цілком сформовані. Проте відсутній творчий підхід до реалізації загально педагогічного і науково-методичного компонентів. Не спостережено традиційні методи і прийоми формування рухових умінь і навичок дітей, їхнього оздоровлення. Формальна педагогічна увага спрямована на фізичне виховання тих хто навчається. Нестабільним є процес управління системою фізичного виховання. Імпульсивність проявляється лише у задоволенні особистої діяльності, тому тривожність зростає під час невдач. Яскраво вираженим є невміння регулювати особисту фізичну і психічну працездатність;

– середній рівень професійно-управлінської компетенції вчителів фізичної культури відповідає педагогічній майстерності фахівців, які лише адаптуються до управління. Вони ще не достатньо засвоїли усі елементи професійно-управлінського, загально педагогічного, дидактико-виховного і фізкультурно-оздоровчого компонентів; недостатньо володіють технологією побудови структури управління системою фізичного виховання учнів; у них спостережено негаразди у виконанні управлінських функцій (невміння здійснювати аналітичну діяльність та інформаційне забезпечення); нестійке уміння навчати учнів технології організації рухових занять, а також їхнього виховання і оздоровлення. Недостатнім є рівень навичок для зацікавлення тих хто займається руховою активністю, фізичним розвитком, їхнім рівнем рухової підготовленості і здоров'я; невміння адекватно оцінювати свої можливості; пасивність, відсутність віри у свої сили; невміння формувати в дітей комунікативні здібності й особливо вступати в ділові стосунки з колегами, батьками; недостатнє

бажання самовдосконалення фізичного, психічного і духовного стану [5].

**Висновки:** Управлінська компетентність викладача розглядається як інтегральна якість особистості, яка дозволяє керівнику у найбільш ефективний спосіб здійснювати свою діяльність, а також саморозвиток і самовдосконалення. Критеріями управлінської компетентності виступають: системний, творчий склад розуму, стратегічний тип мислення, схильність до інновацій, здібності до спільної діяльності. Керівник також повинен впевнено володіти сучасними методами програмно-цільового, інформаційно-аналітичного, прогностного та проектного управління, що базуються на системній методології, вмінні формувати управлінські концепції, програми, проекти; оптимальні рішення і технології менеджменту.

### **Список використаних джерел та літератури:**

1. Бойко І. І. Професійна компетентність керівника закладу освіти як складова його професійної культури / І. І. Бойко // Педагогічний дискурс. – 2008.
2. Григора В.В. Управління навчальним закладом / Григора В. В., Касьянова О. М., Мармаза О. І. – Ч. 2. – Харків : Основа, 2003. – 258 с.
3. Васильченко Л. В. Формування управлінської культури керівника школи в системі післядипломної педагогічної освіти : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Лідія Володимирівна Васильченко. – Запоріжжя, 2006. – 278 с.
4. Мармаза О. І. Проектний підхід до управління навчальним закладом / Олександра Іванівна Мармаза. – Х. : Основа, 2003. – 80 с.
5. Волкова С. С. Формування управлінської компетентності в умовах магістратури [Електронний ресурс] / Світлана Сергіївна Волкова. – Режим доступу : [http://www.rusnauka.com/23\\_SND\\_2008/Pedagogica/27113.doc.htm](http://www.rusnauka.com/23_SND_2008/Pedagogica/27113.doc.htm). – Назва з екрана.

**Коновальчук Б. Б.**

### ***Формирование управленческой компетентности у будущих преподавателей физической культуры в условиях магистратуры.***

*В статье выделены особенности формирования управленческой компетентности у будущих преподавателей физической культуры.*

*На основе анализа научных источников раскрываются уровни управленческой компетентности преподавателей физической культуры в условиях магистратуры. Проанализированы критерии управленческой деятельности будущих преподавателей физической культуры.*

**Konovalchuk B.**

***Formation of administrative competence of future teachers of physical culture in the magistracy.***

*In the article the features of forming of management competence of future teachers of physical culture. Based on the analysis of scientific sources the author reveals the levels of professional competence of teachers of physical culture. Analyzed the criteria for management activities of future teachers of physical culture.*